

på alvor i 2017? Eller står vi igjen overfor et tilfelle av ganske ondskapsfull hersketeknikk.

Hva med noen demokratiske prinsipper?

Forskjellen mellom Ikkespredningsavtalen til de fem lovlige atommaktene som eneste farbare vei, og ICAN/FNs forbud ved internasjonal lov og folkerett, er at den ene løsningen er overlatt til en elitistisk herskerklubb med overveldende besittelse av totalutryddelsesvåpen, og den andre løsningen er hundre prosent demokratisk og overlatt til en organisasjon av alle verdens land med avgjørende makt – FN.

Og en tanke lurer seg inn i hodet – kan det være mulig at denne herskerklubben egentlig synes det er ganske gjevt med sine knusende maktmidler og trusler om Endløsning? Er det kanskje derfor de hele tiden pusser opp og utvider sitt atomarsenal i stedet for å følge Stoltenbergs og Brendes anvisninger? En verdensfred på deres betingelser? For to tusen år siden sørget Romerriket for fred i Europa i to hundreår – en Pax Romana. Men det var fullstendig og uavkortet en fred på romernes betingelser. Jeg tror ikke folkeslagene utenfor Forum Romanum syntes denne freden var spesielt demokratisk. Hørt om Asterix?

Den demokratiske ICAN/FN-løsningen plasserer makten der den egentlig hører hjemme – i FN. Og det bør være i Generalforsamling og ikke i Sikkerhetsrådet. For i slike spørsmål, er Sikkerhetsrådet en vetogitt, utøvende maktfaktor der nettopp den elitistiske atomklubben dominerer uten krav om parlamentarisk tillit fra en lovgivende konstitusjonell forsamling, mens Generalforsamlingen er nettopp det – den konstitusjonelle, lovgivende forsamlingen i en verdensstatlig organisasjon.

Det er i denne sammenhengen uttalelser fra aktører som Børge Brende og Jens Stoltenberg bør vurderes. Som et hvilket som helst innlegg fra en regjeringsrepresentant i en stortingsdebatt der den avgjørende makten er konstitusjonelt plassert. Det burde være en selvfølge i en verden som så demonstrativt hyller demokratiske prinsipper, at FNs generalforsamling med representanter fra alle jordas medlemsland har et overordnet og parlamentarisk forhold til sitt Sikkerhetsråd. I alle saker. Selv under den kalde krigen burde dette ha vært et grunnleggende styringsprinsipp.

Og et parlamentarisk forhold betyr som kjent at dersom folkeforsamlingen (Generalforsamlingen) ikke er fornøyd med regjeringens (Sikkerhetsrådets) saksbehandling og vedtak, må denne regjeringen (Sikkerhetsrådet) tre tilbake. Jeg tar selvsagt det forbehold at man ikke uten videre kan sammenligne FNs Sikkerhetsråd med et lands regjering. Generalforsamlingen derimot, har mange sider felles med den folkevalgte nasjonalforsamlingen i hvert enkelt medlemsland.

Om disse interne FN-forholdene har noe med årets fredspris og jordas skjebne i lys av så vel atomtrussel, fattigdomsproblematikk og klimaforhold, å gjøre? Tja – hva er ellers meningen med FN? Under alle omstendigheter – jeg slutter meg entusiastisk til rekken av ICAN-gratulanter.

”
ukas sitat

Diplomatisk svingslag mot Trump

«Vi forblir fullt ut forpliktet til den fullstendige gjennomføringen av alle sider av atomavtalen med Iran.»

EUs toppmøte 20.10.2017

Norge i at

Steinar Åge Brenden
Skribent
brensaa@gmail.no

Den 1.mai 1960 lå spionen Selmer Nilsen godt plassert i terrenget med perfekt utsyn over Bodø flyplass. Tidlig på dagen hadde han fått beskjed om å innta sin plass. Et spionfly av typen U2 hadde lettet fra en flyplass ved Peshawar i Pakistan. Deretter hadde det fløyet inn over de sentrale deler av Sovjetunionen. Hvor skulle det lande etter toktet? Antagelsen gikk ut på Bodø, der U2 flyet lenge hadde hatt en egen hangar. Selmer

Første mai tog i Oslo, bl.a. med parolen "Ingen atomvåpen på norsk" for

Nilsens oppgave var bare å registrere når det landet.

Selmer Nilsen ventet. Intet U2 fly kom denne dagen. I Sovjetunionen kjente man allerede grunnen: U2 flyet var skutt ned over byen Sverdlovsk. Amerikanerne var tatt på fersk gjerning.

Episoden utløste en internasjonal krise. Et toppmøte som var berammet i Paris brøt sammen. Norge måtte tåle en voldsom kritikk av russerne. Norske politikere vred seg, de prøvde seg med at de ikke kjente til aktiviteten. Noe de dessverre gjorde. Episoden utpekte Bodø som et sentralt mål i en krig. Da U2 ble skutt ned, var ny teknologi på plass til erstatning for flyene. Spionsatellittene kunne overta. De kunne ikke skytes ned.

På dette tidspunkt, i 1960, var Norge allerede dypt involvert i USA og NATOs atomstrategi.

USA ble i 1945 det første og eneste land, så langt, til å anvende atomvåpen i krig. Hiroshima og Nagasaki. Virkningene var fryktelige, de er enda ikke over i dag. Dette måtte være en grusom krigsforbrytelse. Men er USA noensinne stilt for noen rett og dømt for dette: Nei. I stedet drev USA atomopprustningen

tenk etter

Arbejderklassen fik aldrig noget foræret.
Dagpengeordningen var ikke en gave fra en rig onkel i Amerika!
Dyrtidsreguleringen skyldtes ikke gavmildhed hos arbejdskøberne!
Retten til ferie var ikke en sporsorgave fra et københavnsk bryggeri!
Arbejderklassen fik aldrig noget foræret og ingen vil forære os noget fremover.
Alt det, der er nået, er betalt med arbejde, kampe, ofre, slid, skuffelser, udholdenhed, nederlag og kun fordi nogen aldrig gav op, nåede vi videre!

Carl Scharenberg

Atomstrategien

1. Her demonstrasjonstoget, Rådhuset i bakgrunnen.

Foto: NTB / Scanpix

videre. Dette førte til et atomvåpenkappløp. Stadig flere land fikk atomvåpen. Dette gjorde jorda til et farligere sted. Et potensiale for å utslette livet på jorda vokste frem. Angsten for atomkrig grep om seg. Sjøl kan jeg huske Cuba – krisen i 1962. Hvordan det var å sitte på skolepulten som 13 – åring og kjenne på redselen. For så å gå hjem og sitte foran radioen. Eller høre sin egen far gå frem og tilbake på stuegulvet nattestid.

Det var allerede mens krigen varte, inngått stilltiede avtaler om at Norge, når krigen var over, sikkerhetspolitisk skulle vende seg vestover, mot England og USA. Norske sosialdemokrater og borgerlige politikere var enig om dette. Da det var blitt fred fortsatte renkespillet. I 1946 dro Winston Churchill til USA og holdt sin tale i Fulton der han snakket om «jernteppet». I 1947 kom den såkalte Marshall – hjelpen. Dette var en metode brukt av USA til å lokke nødlidende europeiske land inn i sin egen bane. Norge var av de land som tok imot. Som takk krevde storebror at man ikke måtte innføre reformer som hadde noen tendens av sosialisme.

Marshall – hjelpen ble starten på det vi kan kalle «DNAs nye dollarevangelium». Det ble f.eks. vanlig at norske bedriftsledere dro på kurs og opplæring i USA. Dette var indoktrinering i amerikansk tenkning som fikk større og større betydning i Norge. Marshall – hjelpen var ikke gratis, man skulle ha noe tilbake.

Kommunistene hadde styrke i disse årene. Samlingsforhandlinger mellom DNA og NKP førte ut i ingenting. I 1948 brukte man innenrikspolitiske hendelser i Tsjekkoslovakia til å lyse NKP fredløse. Dette ble gjort gjennom Einar Gerhardsen Kråkerøy – tale den 29.februar 1948. I 1949 gikk Norge inn i NATO. Man kastet vrak på en nordisk løsning. I og med dette var også Norge trukket inn i spillet om atomvåpnene. Vi fikk Korea – krig, beredskapslover og kommunisthets. Og «Stay Behind» en hemmelig «hær» finansiert av USA.

Da NATO ble opprettet med sine medlemsland i 1949 var forutsetningen at organisasjonen skulle operere innenfor rammene av FN – pakt. Kanskje var dette

rettesnoren en stund. Men atomstrategiene kom med på kjøpet og disse utviklet seg raskt. USA fikk gjennom at taktiske (små) kjernevåpen kunne utplasseres i medlemsstatene i Europa. I 1954 ble Vest – Tyskland tatt opp som fullt NATO – medlem. Dette fikk det til følge at Warszawa – paktens så dagens lys alt året etter. I Norge fantes det opposisjon både mot NATO og mot atomvåpnene. På DNAs landsmøte i 1957 kom det et benkeforslag. Det gikk ut på et forbud mot atomvåpen på norsk jord i fredstid. Forslaget ble vedtatt. «Jeg skvatt til da klubba smalt» skriver Haakon Lie i sine memoarer. Vedtaket kom bakpå DNA – politikere som Lie, Halvard Lange og Jens Chr. Hauge. De begynte straks å undergrave vedtaket fra landsmøtet. Og mye skjedde som undergravde atomforbudet. Alt i 1957 mottok Norge rakettsystemene NIKE og Honest John. De ble fremstilt som luftvern. Men sannheten var at de lett kunne påmonteres taktiske kjernevåpen. I april 1961 var det nytt landsmøte i DNA. Der var den selvplagte «atompargrafen» fra 1957 utsatt for angrep. Et nytt vedtak ble fattet: Atomvåpen skal ikke utplasseres i Norge, men det er opp til landets konstitusjonelle organer å avgjøre «hvilke tiltak som til enhver tid er nødvendig for å ta vare på landets uavhengighet». Vedtaket utløste dannelsen av Sosialistisk Folkeparti få dager senere. Kjernen i partiet var kretsen rundt den kritiske avisen «Orientering» som var ekskludert fra DNA i september 1960. En sentral del av det nye partiets politikk var kampen mot a-våpen. En naturlig følge av dette var også krav om utmelding av NATO.

Norge ble vevd tettere inn i atomstrategiene. Det skyldtes blant annet landets posisjon med felles grense mot Sovjetunionen. Dette ble brukt under dekke av å trygge Norges sikkerhet. Dette var århundrets bløff. Men Norge var en førsteklasses utkikkspost mot Sovjet. I Norge, særlig i de nordligste fylker, ble det fra begynnelsen av 1950 – åra, opprettet en rekke lytte- og peilestasjoner. Disse kunne

følge med i det meste som skjedde på den militære siden hos naboen. Nordmenn fikk både utdannelse i USA og ble lønnet fra USA. Flyplasser ble stilt til disposisjon, vi har nevnt Bodø flyplass og U2. I havet nordover fra Troms og Finnmark ble det lagt ut lyttekabler, såkalt SOSUS – kjeder. Disse hadde utstyr til å detektere sovjetiske strategiske atomubåter. De meste av dataene gikk som rådata rett til USA. De fleste deler av det norske samfunn ble involvert i spionasje mot Sovjet. Handelsflåten og Fiskeflåten ble brukt. Idrettsforbundet ble likeledes brukt. I tillegg ble egne spionskip utrustet (Marjata). Disse skipene var som regel kamouflert som værskip. Flere typer fly ble brukt, utenom U2. Igjen var dekket værobservasjoner. Norske flyplasser stod åpne. Ubemannede ballonger ble sent inn over Sovjet (fra Gardermoen). Mennesker ble brukt (humint), agenter ble sendt inn på sovjetisk territorium. Dette var livsfarlig, mennesker fra begge sider ble drept. Likevel fortsatte dette til utpå 1960 – tallet.

I Norge ble det bygd to eksperimentelle atomreaktorer. En på Kjeller og en i Halden. Et av målene var å se om Norge kunne lage atomvåpen. I den forbindelse «lekket» det tungtvann til Israel. 20 tonn ble eksportert. Dette var i 1960. Sentrale norske aktører var Jens Christian Hauge og atomfysikeren Gunnar Randers. Israel utviklet a-våpen, men har aldri erkjent å ha de. Israel hadde samarbeid med apartheid – regimet i Sør – Afrika. De produserte også a – våpen. Disse er nå destruert. Slik ser vi at Norge er medansvarlig for at Israel fikk atomvåpen.

I 1970 ble ikkesprednings – avtalen for kjernevåpen inngått. Dette ble gjort for å hindre at flere land skaffet seg atomvåpen. Men avtalen innebærer forpliktelser til atomvåpenmaktene. De skal bygge ned sine atomvåpen. Så har ikke skjedd. I stedet er flere atommakter kommet til: India, Pakistan og Nord – Korea.

I 2017 vedtok FN en avtale som traktatfester et forbud mot a-

våpen. Et stort flertall av medlemsstatene stemte for. Men ingen av atommaktene. Norge, som er bundet av NATO og USA, stemte også imot. Dette er en skandale.

6. oktober 2017 ble ICAN tildelt Nobels fredspris. Dette var en helt riktig og nødvendig tildeling, som er i tråd med FN – vedtaket tidligere. ICAN, som er en paraplyorganisasjon, har 468 organisasjoner fra til sammen 101 stater. De arbeider for et forbud mot kjernefysiske våpen. Nobelkomiteen gjorde en klok tildeling, derfor må flest mulig slutte opp om fakkeltøget i Oslo 10.desember for å hylle pristageren.

Det er både grotesk og patetisk å registrere den norske regjeringens reaksjoner på tildelingen av Nobels fredspris for 2017. Det var flaut å høre Erna Solberg og Børge Brende fremføre sine bortforklaringer. Hvordan skal de i lengden kunne stå for en slik selvmorderisk politikk? Som det har stått i Friheten: Ingen vil savne Børge Brende som utenriksminister. Det er heller ingen som ville savne Erna Solberg.

Siden 1990 – tallet, men også før, har NATO fremstått som en provokativ allianse. De bygger sin strategi på atomvåpen, også førstebruk. Gjennom NATO blir Norge i dag innviklet i konflikter i verden som ikke er i norsk interesse. Derimot kan dette gjøre at Norge kommer i første rekke i en større atomkonflikt.

Norsk basepolitikk er nå undergravd. Særlig ved at amerikanske marinesoldater er permanent utstasjonert i Trøndelag. Planer finnes om en tilsvarende stasjonering i Troms. Dette må oppfattes som provokativt og gir inntrykk av at en krig mot Russland forberedes. I samme retning trekker kjøpet av F35 jagerflyene og kjøp av nye overvåkningsfly.

Navlestrengen til de livsfarlige atomstrategiene må kuttes. Det må inngås en nordisk sikkerhetsallianse: Danmark – Sverige – Norge – Finland og Island.